

JEZUS IN DE TEMPEL

Serie Worden als een kind

Jij.

En jij, en u, en jij – elk van jullie.

Luister goed.

Jij bent volstrekt uniek.

Jij bent Gods geliefde.

Zoals jij zijn er nog ruim zeven miljard.

(En dan tel ik voor het gemak de planten, de dieren, de vogels in de lucht, de vissen in de zee en de bacteriën in je darmstelsel niet mee).

1.

Luister.

Het verhaal dat je net hoorde, speelde zich niet af in de verleden tijd, in het Palestina van 2000 jaar geleden.

Het speelde zich af *in* jou, in elk van jullie, terwijl je luisterde.

Elk van jullie was even twaalf jaar – weet je nog hoe je de wereld begon te ontdekken, toen? Hoe je begon te vermoeden dat je een eigen stem had?

Elk van jullie was even een bezorgde ouder – zelfs al heb je geen kinderen, je weet hoe het is om zorg te dragen en je zorgen te maken over een ander.

En elk van jullie was even een oude wijze – want al ben je nog niet oud en vind je jezelf niet wijs: je hebt er een beeld bij hoe het is om zo te zijn. Hoe je mijmert en praat over de diepere vragen, zonder het moeten van vroeger. Hoe je met al je levenservaring verwonderd kunt zijn om het leven dat zich voor je neus afspeelt, bijvoorbeeld in de vorm van een kind dat je raakt.

Het verhaal dat we net hoorden, onthult iets van wat je ten diepste al weet. Want dat is de functie van heilige teksten en gebaren: ze onthullen waar we al van leven. Ze geven ons er smaak voor.

Laten we vandaag wat proeven van dit verhaal.

2.

Te beginnen bij die kleine Jezus. Twaalf jaar is hij in dit verhaal van Lucas, het enige verhaal dat we hebben over Jezus als kind.

Jij bent Gods geliefde. Dat krijgt Jezus te horen als hij zich, zo'n achttien jaar later, laat dopen door Johannes. Hij heeft het vaker gehoord. Het is duidelijk dat zijn ouders hem liefhadden. Maar wat dacht je van de engel die zijn geboorte kwam aankondigen? De engelen en de herders in Betlehem, die God loven om zijn komst? Wat dacht je van zijn profetische peetoom en peettante Simeon en Hanna, die hem bij voorbaat al lof toezwaaiden?

Geen mens kan leven zonder op z'n minst één keer bevestigd te zijn. Jezus kreeg het in overvloed. Is het een wonder dat hij een zelfbewust kereltje werd? Wat zeg ik? Eigenlijk was het op het arrogante af. Ik bedoel: twaalf jaar oud, in Jeruzalem, als dorpsjongen uit Nazareth – dat was zeg maar het Kekerdom van Amsterdam – [een dorpsjongen] die rustig dagenlang in de tempel met geleerden blijft praten? En dan doen alsof het de gewoonste zaak van de wereld is? En tegen zijn ongeruste ouders zeggen: 'Wisten jullie niet dat ik in het huis van mijn Vader moest zijn?'

Als het mijn zoon was, zou ik behoorlijk over de zeik zijn. Wat denkt dat joch wel?

En tegelijk zou ik kort daarna trots zijn, en willen weten: wat bespraken zij, de oudsten en mijn kind? En wat wist *ik* eigenlijk allemaal al, op die leeftijd? Dingen die ik in de loop der jaren ben vergeten? Want twaalf jaar, misschien herken je het – twaalf jaar *is* ook een leeftijd waarop je in ieder geval jezelf serieus begint te nemen.

Nu wil het toeval dat ik samenleef met een jongen van elf, op weg naar twaalf. Dus toen ik me ging voorbereiden, dacht ik: het zal me toch niet gebeuren dat ik over dit verhaal spreek zonder raad te vragen aan een kind. Dus liet ik hem het evangelie lezen en stelde hem vragen.

Gelukkig begon hij met te zeggen dat het wel gek is om drie dagen zonder je ouders te zijn... 'Maar drie dagen *betekent* altijd iets in de Bijbel, toch, pap?'

Daar had hij al een punt. Ik had er overheen gelezen. Drie dagen is een aanduiding van transformatie, net zoals de verrijzenis op de derde dag plaatsvindt. En inderdaad vindt hier een transformatie plaats: het kind Jezus verandert in een mondig mens: volgens de Joodse wet mag hij nu uit de Schrift lezen en het woord voeren.

En dat doet hij. Al zal het hierna tot zijn dertigste duren voor hij publiekelijk zijn mond weer opentrekt over God, die hij zijn vader noemt. *Abba*. Zal de donderpreek van zijn aardse vader op weg naar huis dan toch indruk hebben gemaakt...?

3.

Goed. Dit verhaal speelt zich af in jou. Je bent de twaalfjarige, de volwassene, de oudere. Velen van jullie hebben die hele route al gelopen. En je weet: er blijft in al die jaren iets hetzelfde in jou. Het is moeilijk te benoemen wat dat is. Een grondtoon, een kleur, noem het je ziel.

En ook verander je. Als kind ben je dichtbij het mysterie van de open geest, de verwondering. Als volwassene ben je dichtbij het mysterie van scheppen en zorgen. Als oudere ben je dichtbij het mysterie van loslaten en voltooien.

Mijn zoon zei: 'Ik vind het wel fijn om kind te zijn. Grote mensen moeten alsmaar werken, ze voelen vaak zwaar. Ik wil liever spelen.'

'Wat is dat, spelen?', vroeg ik.

'Dat is dat je ergens begint en dat het gewoon maar doorgaat, met je fantasie', zei hij. 'Het kan ook zijn dat je steeds met hetzelfde begint, en dat het dan toch anders wordt. Je weet nooit waar het heen gaat.'

Hij was een beetje verlegen onder deze vragen, maar er zat geen spoor van twijfel in zijn antwoorden. 'Dat is de lol van het leven', zei hij.

'En Jezus?', vroeg ik.

Hij zei – ik dik het een beetje in: 'Misschien was Jezus wel nóg wijzer dan Salomo. Ze noemen hem ook koning, maar hij was geen gewone koning. Hij wilde mensen helpen, maar niet om beroemd te zijn. Hij schreef in het zand. Hij was eigenlijk een koning van vreugde.'

4.

Een kind herinnert je aan je eigen kinderlijkheid. Aan je vermogen om te spelen. Dat wil zeggen: de stroom van de fantasie te vertrouwen en erin mee te gaan. Wat een vreugde!

De volwassen Jezus wist dat ook. Als zijn leerlingen te veel zanikten en zeurden, over belastingen bijvoorbeeld, of wie van hen de belangrijkste was, dan zette hij een kind in hun midden en zei: kijk. Ga zo het Rijk van God binnen.

Volwassenen verlangen er wel naar, naar dat spelen, *de flow*. Daarom zijn ze graag verliefd, krijgen ze kinderen, lezen ze zelfhulpboeken, gaan in therapie, grijpen naar de fles. Ik noem maar wat, en in willekeurige volgorde.

Een kind is *onschuldig*. Dat heeft niets met *schuld* te maken – daar zaten onze voorouders echt mis. Een kind is *innocent*. Dat is Latijn voor: *niet verwond*.

Of moet ik zeggen: *nog niet verwond*? Want allemaal lopen we krassen en deuken op. Allemaal merken we dat het leven hard en onrechtvaardig kan zijn. Dat we breekbaar zijn, naar geest en naar lichaam. Dat we eindig zijn.

Allemaal leren we dat we hooguit voor een korte tijd en voor een paar mensen iets betekenen. Zo groot is de aarde, zo lang is de tijd: vandaag bloei je, morgen ben je verdord en overmorgen vergeten. Zoals jij zijn er nog ruim zeven miljard. En dan tel ik voor het gemak al het niet-menselijke leven niet mee.

5.

We raken dus verwond. Allemaal. Sommigen houden lang de schone schijn op, met mooie spulletjes en goede manieren. Anderen zijn dagelijks boos of verontwaardigd, zoeken voortdurend iemand om de schuld te geven. Weer anderen worden berekenend, kil, cynisch, of juist voorzichtig, angstig. Kruipen in hun schulp. Maar: als het onmogelijk is om *niet* verwond te raken, dan is het waarschijnlijk de *bedoeling* van de Levende.

Dit is een heel riskante bewering. Voor ik het weet lijkt ik te zeggen dat God ons laat lijden met een hoger doel. Voor ik het weet zit ik middenin giftige godsbeelden van almacht en zonde en schuld en straf. Eeuwenlange donderpreken zijn in onze lijven gaan zitten.

Maar ik wil alleen maar zeggen dat het leven blijktbaar zo in elkaar zit dat we onze onschuld, onze onverwondheid moeten kwijtraken. En dat onze traditie geen sluitende uitleg geeft waarom dat zo is. Het antwoord is een verhaal. Een verhaal dat je kunt *blijven* uitpakken, omdat het smaak blijft houden. Het is het verhaal van een man met een vrouwenziel, een mens die de flow zo vertrouwde dat hij mensen genas door ze aan te raken, die in het zand schreef, die zich uitdeelde alsof hij brood en wijn was.

Een mens die de dood in de ogen durfde te kijken.

Die ons toonde dat God *zelf* verwond is en eindeloos kwetsbaar.

Zoals onze aarde dat momenteel laat zien.

Jij bent uniek, jij bent Gods geliefde.

Jij bent één van talloos veel miljarden.

En het is *allebei* waar.

Arjan Broers

We lezen: Lucas 2, 22-52

Arjan Broers is bereikbaar via: lt@dominicusamsterdam.nl ('tav Arjan Broers')